

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 25ης Ιουνίου 2015*

«Προδικαστική παραπομπή — Οδηγίες 94/19/EK και 97/9/EK — Συστήματα εγγυήσεως των καταθέσεων και αποζημιώσεως των επενδυτών — Τίτλοι αποταμιεύσεως και επενδύσεων — Χρηματοπιστωτικό μέσο κατά την έννοια της οδηγίας 2004/39/EK — Εξαίρεση από την εγγύηση — Άμεσο αποτέλεσμα — Προϋποθέσεις εφαρμογής της οδηγίας 97/9/EK»

Στην υπόθεση C-671/13,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Λιθουανία), με απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 2013, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 17 Δεκεμβρίου 2013, στο πλαίσιο των διαδικασιών που κίνησαν οι

«Indėlių ir investicijų draudimas» VĮ,

Virgilijus Vidutis Nemaniūnas,

παρισταμένων των:

Vitoldas Guliaivičius,

Bankas «Snoras» AB, σε εκκαθάριση,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. Silva de Lapuerta, πρόεδρο τμήματος, K. Lenaerts, αντιπρόεδρο του Δικαστηρίου, ασκούντα καθήκοντα δικαστή του δευτέρου τμήματος, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev και J. L. da Cruz Vilaça (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Cruz Villalón

γραμματέας: M. Aleksejev, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 20ής Νοεμβρίου 2014,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η «Indėlių ir investicijų draudimas» VĮ, εκπροσωπούμενη από την A. Mažintienė, επικουρούμενη από τους V. Drizga και A. Šekštelio, advokatai,
- ο V. Guliaivičius, εκπροσωπούμενος από τη G. Subačiūtė και τον A. Milinis, advokatai,

* Γλώσσα διαδικασίας: η λιθουανική.

- η bankas «Snoras» AB, σε εκκαθάριση, εκπροσωπούμενη από τους K. Švirinas και I. Dargužas, advokatai,
 - η Λιθουανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τη V. Kazlauskaitė-Švenčionienė και τον D. Kriauciūnas,
 - η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον K.-P. Wojcik και την A. Steiblytė,
- αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 26ης Φεβρουαρίου 2015,
- εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 1, σημείο 1, 3, παράγραφος 1, και 7, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 94/19/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 1994, περί των συστημάτων εγγυήσεως των καταθέσεων (ΕΕ L 135, σ. 5), όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2009/14/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2009 (ΕΕ L 68, σ. 3, στο εξής: οδηγία 94/19), του σημείου 12 του παραρτήματος Ι της οδηγίας 94/19, καθώς και των άρθρων 2, παράγραφοι 2 και 3, και 4, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 97/9/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Μαρτίου 1997, σχετικά με τα συστήματα αποζημίωσης των επενδυτών (ΕΕ L 84, σ. 22).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαδικασιών που κίνησαν η «Indēliju ir investiciju draudimas» VI (στο εξής: IID) και ο V. Nemanušas και αφορούν το κύρος συμβάσεως αποκτήσεως πιστοποιητικού καταθέσεων και συμβάσεων αγοράς ομολόγων.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Το άρθρο 20, παράγραφος 1, της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 8ης Δεκεμβρίου 1986, για τους ετήσιους και ενοποιημένους λογαριασμούς των τραπεζών και λοιπών άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΕ L 372, σ. 1), ορίζει ως προς τον λογαριασμό 3 που αφορά υποχρεώσεις για τις οποίες υπάρχουν παραστατικοί τίτλοι τα εξής:

«Στο λογαριασμό αυτό υπάγονται τόσο οι ομολογίες όσο και οι υποχρεώσεις για τις οποίες έχει εκδοθεί μεταβιβάσιμος παραστατικός τίτλος, όπως οι βεβαιώσεις κατάθεσης και οι ταμιακές αποδείξεις, καθώς και οι τίτλοι ιδίας αποδοχής και τα κυκλοφορούντα γραμμάτια.»

- 4 Η δέκατη έκτη και η δέκατη όγδοη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 94/19 έχουν ως εξής:

«[...] [Τ]ο ελάχιστο ύψος εγγύησης της παρούσας οδηγία[ς] δεν πρέπει να αφήνει απροστάτευτο μεγάλο μέρος των καταθέσεων προς όφελος τόσο της προστασίας των καταναλωτών όσο και της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος [...]»

[...]

[Ο]ταν ένα κράτος μέλος κρίνει ότι ορισμένες ειδικώς απαριθμούμενες κατηγορίες καταθέσεων ή καταθετών δεν χρειάζονται ιδιαίτερη προστασία, πρέπει να μπορεί να τις εξαιρεί από την εγγύηση που προσφέρουν τα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων».

- 5 Το άρθρο 1, σημείο 1, της εν λόγω οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοούνται ως:

- 1) “κατάθεση”: το πιστωτικό υπόλοιπο, που προκύπτει από κεφάλαια κατατεθειμένα σε λογαριασμό ή από μεταβατικές καταστάσεις απορρέουσες από συνήθεις τραπεζικές συναλλαγές και το οποίο το πιστωτικό ίδρυμα πρέπει να επιστρέψει βάσει των ισχυόντων νόμιμων και συμβατικών όρων, καθώς και χρέη για τα οποία το εν λόγω πιστωτικό ίδρυμα έχει εκδ[ώ]σει παραστατικούς τίτλους.

[...]»

- 6 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Κάθε κράτος μέλος φροντίζει να συσταθούν και να αναγνωριστούν επίσημα στο έδαφ[ό]ς του ένα ή περισσότερα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων. Εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στο δεύτερο εδάφιο και στην παράγραφο 4, πιστωτικό ίδρυμα με άδεια λειτουργίας στο εν λόγω κράτος μέλος σύμφωνα με το άρθρο 3 της οδηγίας 77/780/ΕΟΚ δεν δικαιούται να δέχεται καταθέσεις αν δεν είναι μέλος συστήματος εγγύησης των καταθέσεων.

[...]»

- 7 Το άρθρο 7, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 94/19 ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι το ποσό για την κάλυψη του συνόλου των καταθέσεων κάθε καταθέτη ορίζεται τουλάχιστον σε 50 000 EUR εφόσον οι καταθέσεις καθίστανται μη διαθέσιμες.

[...]

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέψουν ότι ορισμένοι καταθέτες ή ορισμένες καταθέσεις εξαιρούνται από την εγγύηση ή ότι η παρεχόμενη εγγύηση είναι χαμηλότερη. Ο κατάλογος αυτών των εξαιρέσεων περιλαμβάνεται στο παράρτημα Ι.»

- 8 Το σημείο 12 του τιτλοφορούμενου «Κατάλογος των εξαιρέσεων που αναφέρει το άρθρο 7 παράγραφος 2» παραρτήματος Ι της εν λόγω οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Πιστωτικοί τίτλοι εκδοθέντες από το εν λόγω πιστωτικό ίδρυμα και οφειλές που προέκυψαν από αποδοχές ιδίων συναλλαγματικών και γραμματίων.»

- 9 Η αιτιολογική σκέψη 9 της οδηγίας 97/9 έχει ως εξής:

«[Εκτιμώντας] ότι ο ορισμός της επιχείρησης επενδύσεων καλύπτει τα πιστωτικά ιδρύματα που έχουν λάβει άδεια για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών· ότι αυτά τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν επίσης να συμμετέχουν στο σύστημα αποζημίωσης των επενδυτών όσον αφορά τις επενδυτικές τους εργασίες· ότι, ωστόσο, αυτά τα πιστωτικά ιδρύματα δεν χρειάζεται να ανήκουν σε δύο διαφορετικά συστήματα αποζημίωσης όταν υπάρχει ένα σύστημα το οποίο ανταποκρίνεται στα κριτήρια τόσο της παρούσας οδηγίας όσο και της οδηγίας 94/19/ΕΚ [...]· ότι, στην περίπτωση των επιχειρήσεων επενδύσεων που είναι πιστωτικά ιδρύματα, ενδέχεται εντούτοις σε ορισμένες περιπτώσεις να είναι δυσχερής η διάκριση μεταξύ των καταθέσεων που καλύπτονται δυνάμει της οδηγίας 94/19/ΕΚ και των κεφαλαίων που κρατούνται σε σχέση με επενδυτικές εργασίες· ότι θα πρέπει να δοθεί η ευχέρεια στα κράτη μέλη να αποφασίζουν τα ίδια σε ποι[α] από τις δύο οδηγίες υπάγονται οι εν λόγω απαιτήσεις».

- 10 Το άρθρο 1, σημείο 3, της οδηγίας 97/9 ορίζει ότι ως «τίτλοι» για τους σκοπούς της οδηγίας αυτής νοούνται οι απαριθμούμενοι στο τμήμα Β του παραρτήματος της οδηγίας 93/22/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 10ης Μαΐου 1993, σχετικά με τις επενδυτικές υπηρεσίες στον τομέα των κινητών αξιών (ΕΕ L 141, σ. 27).
- 11 Το άρθρο 1, σημείο 4, της οδηγίας 97/9 ορίζει ότι ως επενδυτής νοείται «το πρόσωπο που καταθέτει χρήματα ή τίτλους σε μια επιχείρηση επενδύσεων, στο πλαίσιο της διεξαγωγής επενδυτικών εργασιών».
- 12 Το άρθρο 2, παράγραφοι 2 και 3, της εν λόγω οδηγίας ορίζει τα εξής:

«2. Το σύστημα αποζημιώνει του[ς] επενδυτές σύμφωνα με το άρθρο 4 όταν:

— οι αρμόδιες αρχές έχουν διαπιστώσει ότι, κατά τη γνώμη τους, μια επιχείρηση επενδύσεων δεν φαίνεται προς το παρόν ικανή να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της τις απορρέουσες από απαιτήσεις επενδυτών, για λόγους έχοντες άμεση σχέση με την οικονομική της κατάσταση, και δεν προβλέπεται ότι θα καταστεί ικανή στο προσεχές μέλλον

ή όταν,

— δικαστική αρχή, βασιζόμενη σε λόγους που έχουν άμεση σχέση με την οικονομική κατάσταση μιας επιχείρησης επενδύσεων, εξέδωσε απόφαση, η οποία έχει ως αποτέλεσμα την αναστολή της δυνατότητας των επενδυτών να επιδιώξουν την ικανοποίηση των απαιτήσεών τους έναντι της εν λόγω επιχείρησης επενδύσεων,

ανάλογα με το αν θα προηγηθεί η διαπίστωση ή η απόφαση.

Πρέπει να εξασφαλίζεται η κάλυψη των απαιτήσεων λόγω αδυναμίας της επιχείρησης:

— να αποδώσει στους επενδυτές τα κεφάλαια τα οποία τους οφείλει ή τους ανήκουν και τα οποία κρατεί για λογαριασμό τους σε σχέση με επενδυτικές εργασίες

ή

— να επιστρέψει στους επενδυτές τίτλους οι οποίοι τους ανήκουν και τους οποίους κρατεί, διοικεί ή διαχειρίζεται για λογαριασμό τους σε σχέση με επενδυτικές εργασίες,

κατά τα ισχύοντα εκ του νόμου ή εκ συμβάσεως.

3. Εάν η απαίτηση ενός από τα είδη που αναφέρονται στην παράγραφο 2 έναντι πιστωτικού ιδρύματος σε ορισμένο κράτος μέλος εμπίπτει συγχρόνως στην παρούσα οδηγία και στην οδηγία 94/19/ΕΚ, το εν λόγω κράτος μέλος την καταλογίζει στο κατά την κρίση του καταλληλότερο[.] εκ των δύο συστημάτων. Δεν επιτρέπεται η καταβολή διπλής αποζημίωσης για μία και την αυτή απαίτηση δυνάμει αμφοτέρων των οδηγιών.»

- 13 Το άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 97/9 ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε το σύστημα να παρέχει κάλυψη για 20 000 [ευρώ] τουλάχιστον ανά επενδυτή, για τις απαιτήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 2.

Τα κράτη μέλη στα οποία, κατά την έκδοση της παρούσας οδηγίας, η κάλυψη είναι μικρότερη των 20 000 [ευρώ] δικαιούνται να διατηρήσουν αυτή τη μικρότερη κάλυψη μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1999, όχι όμως σε επίπεδο κατώτερο των 15 000 [ευρώ]. Την αυτή δυνατότητα έχουν τα κράτη μέλη που εμπίπτουν στις μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 7 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο της οδηγίας 94/19/EK.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέψουν ότι ορισμένοι επενδυτές έχουν μειωμένη κάλυψη ή δεν καλύπτονται καθόλου. Στο παράρτημα I παρατίθεται ο κατάλογος των εξαιρέσεων αυτών.»

- 14 Στο παράρτημα I, τμήμα Γ, της οδηγίας 2004/39/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων, για την τροποποίηση των οδηγιών 85/611/ΕΟΚ και 93/6/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 2000/12/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και για την κατάργηση της οδηγίας 93/22/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 145, σ. 1), παρατίθεται ο κατάλογος των χρηματοπιστωτικών μέσων τα οποία αφορά η οδηγία αυτή. Κατά το σημείο 2 του ως άνω τμήματος στην έννοια των χρηματοπιστωτικών μέσων περιλαμβάνονται τα μέσα χρηματαγοράς.

- 15 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, σημείο 19, της οδηγίας 2004/39 ορίζει τα μέσα χρηματαγοράς ως εξής:

«“μέσα χρηματαγοράς”: κατηγορίες μέσων που αποτελούν αντικείμενα συνήθους διαπραγματεύσεως στη χρηματαγορά, όπως έντοκα γραμμάτια του Δημοσίου, τίτλοι παρακαταθήκης και εμπορικά γραμμάτια, εξαιρουμένων των μέσων πληρωμής».

Το λιθουανικό δίκαιο

- 16 Το άρθρο 2, παράγραφος 3, του νόμου αριθ. IX-975, της 20ής Ιουνίου 2002, για την εγγύηση των καταθέσεων και των υποχρεώσεων έναντι των επενδυτών (Žin., 2002, αριθ. 65-2635, στο εξής: νόμος για την εγγύηση των καταθέσεων), ο οποίος μεταφέρει στο δίκαιο της Δημοκρατίας της Λιθουανίας τις οδηγίες 94/19 και 97/9, ορίζει τα εξής:

«“καταθέτης”: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο διατηρεί κατάθεση σε τράπεζα, υποκατάστημα τραπεζής ή συνεταιριστική τράπεζα, εξαιρουμένων των προσώπων οι καταθέσεις των οποίων δεν μπορούν, με βάση τον παρόντα νόμο, να είναι αντικείμενο εγγυήσεως. [...]»

- 17 Το άρθρο 3, παράγραφοι 1, 2 και 4, του νόμου για την εγγύηση των καταθέσεων ορίζει τα εξής:

«1. Αντικείμενο εγγυήσεως είναι οι καταθέσεις των καταθετών σε λίτας και σε συνάλλαγμα: σε δολάρια Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, σε ευρώ ή σε εθνικό νόμισμα (στο εξής: συνάλλαγμα) των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου [...].

2. Αντικείμενο εγγυήσεως των υποχρεώσεων έναντι των επενδυτών είναι οι υποχρεώσεις που αφορούν την απόδοση στους επενδυτές τίτλων (σε οποιοδήποτε νόμισμα) ή κεφαλαίων σε λίτας ή συνάλλαγμα.

[...]

4. Δεν αποτελούν αντικείμενο εγγυήσεως οι πιστωτικοί τίτλοι (πιστοποιητικά καταθέσεων) που εκδίδει ο ίδιος ο καλυπτόμενος φορέας, οι υποχρεώσεις από συναλλαγματικές που αποδέχθηκε ο εν λόγω φορέας και από γραμμάτια εις διαταγήν, καθώς και οι ενυπόθηκες ομολογίες που έχουν εκδοθεί κατ'εφαρμογήν του λιθουανικού νόμου περί ενυπόθηκων ομολογιών και ενυπόθηκτης πίστης [...].»

- 18 Το άρθρο 9, παράγραφος 1, του νόμου για την εγγύηση των καταθέσεων ορίζει τα εξής:

«Το δικαίωμα αποζημιώσεως γεννάται υπέρ του καταθέτη την ημέρα επελεύσεως του καλυπτόμενου γεγονότος. Το δικαίωμα αποζημιώσεως έναντι επενδυτή γεννάται την ημέρα επελεύσεως του καλυπτόμενου γεγονότος μόνον εφόσον ο καλυπτόμενος φορέας μεταβίβασε ή χρησιμοποίησε τους τίτλους και (ή) τα κεφάλαια του επενδυτή χωρίς τη συναίνεσή του. Για τον υπολογισμό της αποζημιώσεως που οφείλεται στους επενδυτές λαμβάνονται υπόψη μόνον οι υποχρεώσεις που αφορούν τίτλους ή κεφάλαια του επενδυτή τα οποία ο καλυπτόμενος φορέας αδυνατεί να του αποδώσει.»

Οι διαφορές της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 19 Στις 17 Ιανουαρίου 2011 ο V. Gulianičius συνήψε με τη bankas «Snoras» AB (στο εξής: Snoras) σύμβαση με αντικείμενο την παροχή πιστοποιητικού καταθέσεων συνδεδεμένου με τον πληθωρισμό.
- 20 Στις 9 Μαρτίου, 14 Ιουλίου, 26 Σεπτεμβρίου και 6 Οκτωβρίου 2011 ο V. Nemanīūnas συνήψε με τη Snoras συμβάσεις αγοράς ομολογιών.
- 21 Με απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2011, η Λιθουανική Κυβέρνηση ανέστειλε τη λειτουργία της Snoras. Στις 24 Νοεμβρίου 2011 η Κεντρική Τράπεζα της Λιθουανίας ζήτησε δικαστικώς να κινηθεί διαδικασία πτωχεύσεως της Snoras.
- 22 Οι V. Gulianičius και V. Nemanīūnas ζήτησαν δικαστικώς να ακυρωθούν οι συμβάσεις που είχαν συνάψει με τη Snoras, υποστηρίζοντας κατ' ουσίαν ότι η τράπεζα αυτή τους είχε παράσχει παραπλανητικές και ελλιπείς πληροφορίες ως προς, αφενός, την κάλυψη από την εγγύηση των χρηματοπιστωτικών μέσων που τους είχε πωλήσει και, αφετέρου, τη χρηματοοικονομική κατάσταση της Snoras.
- 23 Με διάταξη της 6ης Μαΐου 2013, το Vilniaus apygardos teismas απέρριψε την αγωγή του V. Gulianičius. Με διάταξη της 29ης Ιουλίου 2013, το Lietuvos apeliacinis teismas δέχθηκε την έφεση του V. Gulianičius, εξαφάνισε την πρωτόδικη διάταξη και ακύρωσε τη σύμβαση για την παροχή πιστοποιητικού καταθέσεων που είχε συνάψει ο ενδιαφερόμενος.
- 24 Η IID είναι δημόσια επιχείρηση με αντικείμενο την προστασία των καταθέσεων και των επενδύσεων έναντι επενδυτών σε περίπτωση αφερεγγυότητας των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Η επιχείρηση αυτή ζητεί με αίτηση αναιρέσεως ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου να αναιρεθεί η διάταξη που εξέδωσε στις 29 Ιουλίου 2013 το Lietuvos apeliacinis teismas επί της εφέσεως του V. Gulianičius.
- 25 Με διάταξη της 7ης Δεκεμβρίου 2012, το Vilniaus apygardos teismas απέρριψε την αγωγή του V. V. Nemanīūnas. Κατόπιν εφέσεως του V. V. Nemanīūnas, το Lietuvos apeliacinis teismas επικύρωσε την πρωτόδικη διάταξη. Με αίτηση αναιρέσεως ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου ο V. V. Nemanīūnas ζητεί την αναίρεση της εφετειακής αποφάσεως.
- 26 Κατά το Lietuvos Aukščiausioji Teismas οι ενώπιόν του διαφορές πρέπει να επιλυθούν υπό το πρίσμα των κανονιστικών ρυθμίσεων της Ένωσης σχετικά με την προστασία των V. Gulianičius και V. V. Nemanīūnas ως καταθετών ή επενδυτών.
- 27 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται συναφώς, πρώτον, επί της προστασίας που τυγχάνει το πιστοποιητικό καταθέσεων που απέκτησε ο V. Gulianičius. Ειδικότερα, αφενός, παρατηρεί ότι η Δημοκρατία της Λιθουανίας έκανε με το άρθρο 3, παράγραφος 4, του νόμου για την εγγύηση των καταθέσεων χρήση της εξαιρέσεως που προβλέπει το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 94/19 και το σημείο 12 του παραρτήματος I της ίδιας οδηγίας και εξαίρεσε από την εγγύηση που προβλέπει η οδηγία αυτή τίτλους όπως το επίμαχο στην κύρια δίκη πιστοποιητικό καταθέσεων. Διερωτάται,

αφετέρου, αν η εξαίρεση αυτή εφαρμόζεται μόνο στους εκδιδόμενους από πιστωτικό ίδρυμα πιστωτικούς τίτλους που έχουν, συγκεκριμένα, τα κύρια γνωρίσματα χρηματοπιστωτικού μέσου κατά την έννοια των οδηγιών 97/9 και 2004/39.

- 28 Δεύτερον, το Lietuvos Aukščiausioji Teismai διερωτάται επί της ορθής μεταφοράς των επίμαχων οδηγιών. Ειδικότερα, επισημαίνει κατ' ουσίαν ότι ο νομοθέτης της Ένωσης, με τις παραπομπές στην οδηγία 94/19 που περιέχουν η ένατη αιτιολογική σκέψη και το άρθρο 2, παράγραφος 3, της οδηγίας 97/9, θέσπισε σύστημα βάσει του οποίου οι δικαιούχοι τίτλων όπως τα επίμαχα στις κύριες δίκες πιστοποιητικά καταθέσεων και ομολογίες πρέπει οπωσδήποτε να τυγχάνουν της προστασίας που προβλέπει μία από τις δύο ως άνω οδηγίες. Αντιθέτως, το λιθουανικό δίκαιο προβλέπει με το άρθρο 3, παράγραφος 4, του νόμου για την εγγύηση των καταθέσεων μόνο τη γενική εξαίρεση από το σύστημα εγγυήσεως όλων των πιστωτικών τίτλων, συμπεριλαμβανομένων ως εκ τούτου των πιστοποιητικών καταθέσεων και των ομολογιών, χωρίς να θεσπίζει εναλλακτικό τρόπο προστασίας. Αυτή όμως η γενική εξαίρεση αφήνει χωρίς προστασία τους δικαιούχους τίτλων όπως οι επίμαχοι στις κύριες δίκες.
- 29 Τρίτον, το Lietuvos Aukščiausioji Teismai εκφράζει αμφιβολίες ως προς την ορθή μεταφορά της οδηγίας 97/9, καθόσον το άρθρο 9, παράγραφος 1, του νόμου για την εγγύηση των καταθέσεων προβλέπει πρόσθετη σε σχέση με την οδηγία αυτή προϋπόθεση για την εφαρμογή της εγγυήσεως που προβλέπει η ως άνω διάταξη, ήτοι ότι το δικαίωμα αποζημιώσεως γεννάται έναντι του επενδυτή μόνο στην περίπτωση όπου η επιχείρηση επενδύσεων μεταβίβασε ή χρησιμοποίησε τους τίτλους και/ή τα κεφάλαια του επενδυτή χωρίς τη συναίνεσή του.
- 30 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Lietuvos Aukščiausioji Teismai αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα εξής προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Έχει το άρθρο 7, παράγραφος 2, σε συνδυασμό με το παράρτημα I, σημείο 12, της οδηγίας 94/19 την έννοια ότι, όταν ένα κράτος μέλος εξαιρεί από το ευεργέτημα της εγγυήσεως τους καταθέτες πιστωτικού ιδρύματος που κατέχουν πιστωτικούς τίτλους (πιστοποιητικά καταθέσεων) οι οποίοι εκδίδονται από αυτό, η εν λόγω εξαίρεση μπορεί να εφαρμοστεί μόνο στην περίπτωση που τα εν λόγω πιστοποιητικά καταθέσεων παρουσιάζουν (διαθέτουν) όλα τα γνωρίσματα χρηματοπιστωτικού μέσου κατά την έννοια της οδηγίας 2004/39 (λαμβανομένων, επίσης, υπόψη άλλων πράξεων του δικαίου της Ένωσης, όπως για παράδειγμα του κανονισμού 25/2009 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας), μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται η διαπραγματευσιμότητά τους στη δευτερογενή αγορά;
- 2) Αν το οικείο κράτος μέλος αποφασίσει να μεταφέρει τις οδηγίες 94/19 και 97/9 στο εθνικό δίκαιο με τέτοιο τρόπο ώστε τα συστήματα προστασίας καταθετών και επενδυτών να ρυθμίζονται στην ίδια νομοθετική πράξη (στον ίδιο νόμο), έχουν το άρθρο 7, παράγραφος 2, σε συνδυασμό με το παράρτημα I, σημείο 12, της οδηγίας 94/19, και το άρθρο 2, παράγραφος 2, της οδηγίας 97/9, υπό το πρίσμα του άρθρου 2, παράγραφος 3, της οδηγίας 97/9, την έννοια ότι δεν επιτρέπεται οι κάτοχοι πιστοποιητικών καταθέσεων και ομολογιών να μην καλύπτονται από κανένα εκ των συστημάτων προστασίας (εγγυήσεως) των προμνημονευθεισών οδηγιών;
- 3) Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι, κατά την εθνική νομοθεσία, κανένα εκ των δυνατών συστημάτων προστασίας που προβλέπονται από τις οδηγίες 94/19 και 97/9 δεν εφαρμόζεται στους κατόχους πιστοποιητικών καταθέσεων και ομολογιών που εκδίδονται από πιστωτικό ίδρυμα:
- α) είναι το άρθρο 3, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με τα άρθρα 7, παράγραφος 1 (όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2009/14), και 10, παράγραφος 1, της οδηγίας 94/19, και το άρθρο 1, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας, το οποίο προσδιορίζει την έννοια της καταθέσεως, επαρκώς σαφή, ακριβή, απαλλαγμένα αιρέσεων, γεννούν δε δικαιώματα, ώστε να μπορούν να γίνουν αντικείμενο επικλήσεως από τους ιδιώτες ενώπιον του εθνικού

δικαστή προς στήριξη των αιτημάτων τους για αποζημίωση από συσταθέντα από το κράτος [μέλος] οργανισμό εγγυήσεως, που είναι υπόχρεος για την καταβολή της εν λόγω αποζημιώσεως;

β) είναι τα άρθρα 2, παράγραφος 2, και 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 97/9 επαρκώς σαφή, ακριβή, απαλλαγμένα αιρέσεων, γεννούν δε δικαιώματα, ώστε να μπορούν να γίνουν αντικείμενο επικλήσεως από τους ιδιώτες ενώπιον του εθνικού δικαστή προς στήριξη των αιτημάτων τους για αποζημίωση από συσταθέντα από το κράτος [μέλος] οργανισμό εγγυήσεως, που είναι υπόχρεος για την καταβολή της εν λόγω αποζημιώσεως;

γ) σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στα ανωτέρω ερωτήματα, υπό α' και β', ποιο από τα δύο δυνατά συστήματα προστασίας πρέπει να εφαρμόσει ο εθνικός δικαστής για να επιλύσει τη διαφορά μεταξύ ιδιώτη και πιστωτικού ιδρύματος στην οποία έχει προσεπικληθεί ο συσταθείς από το κράτος [μέλος] οργανισμός εγγυήσεως, που είναι επιφορτισμένος με τη διαχείριση των συστημάτων προστασίας καταθετών και επενδυτών;

4) Έχουν τα άρθρα 2, παράγραφος 2, και 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 97/9 (σε συνδυασμό με το παράρτημα I της εν λόγω οδηγίας) την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική νομοθετική ρύθμιση κατά την οποία το σύστημα αποζημιώσεως των επενδυτών δεν εφαρμόζεται στους επενδυτές εκείνους οι οποίοι κατέχουν πιστωτικούς τίτλους εκδοθέντες από πιστωτικό ίδρυμα, λόγω του είδους των χρηματοπιστωτικών μέσων (πιστωτικών τίτλων) και δεδομένου ότι ο καλυπτόμενος φορέας (το πιστωτικό ίδρυμα) δεν μεταβίβασε ή χρησιμοποίησε τα κεφάλαια ή τους τίτλους των επενδυτών χωρίς τη συναίνεση των τελευταίων; Είναι κρίσιμο για την ερμηνεία των προμνημονευθεισών διατάξεων της οδηγίας 97/9 σχετικά με την προστασία των επενδυτών το γεγονός ότι το πιστωτικό ίδρυμα που εξέδωσε τους πιστωτικούς τίτλους —ο εκδότης— είναι ταυτοχρόνως ο θεματοφύλακας αυτών των χρηματοπιστωτικών μέσων (διαμεσολαβητής) και ότι τα επενδυμένα κεφάλαια δεν διαχωρίζονται από άλλα κεφάλαια που διαθέτει το πιστωτικό ίδρυμα;»

31 Με τη διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου Indėlių ir investicijų draudimas και Nemaniūnas (C-671/13, EU:C:2014:225), απορρίφθηκε το αίτημα του αιτούντος δικαστηρίου να εκδικαστεί η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως με την ταχεία διαδικασία του άρθρου 105 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

32 Με το πρώτο ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί εάν το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 94/19 και το σημείο 12 του παραρτήματος I της ίδιας οδηγίας έχουν την έννοια ότι τα κράτη μέλη δύνανται, όταν εξαιρούν από την εγγύηση που προβλέπει η ως άνω οδηγία τα εκδιδόμενα από πιστωτικό ίδρυμα πιστοποιητικά καταθέσεων, να περιορίζουν την εξαίρεση αυτή μόνο στα πιστοποιητικά που έχουν όλα τα γνωρίσματα χρηματοπιστωτικού μέσου κατά την έννοια της οδηγίας 2004/39.

33 Κατ' αρχάς, επισημαίνεται συναφώς ότι ούτε το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 94/19 ούτε το σημείο 12 του παραρτήματος I της ίδιας οδηγίας προβλέπουν ότι, προκειμένου να εξαιρεθούν από την εγγύηση των καταθέσεων, οι επίμαχοι τίτλοι πρέπει να έχουν όλα τα γνωρίσματα χρηματοπιστωτικού μέσου κατά την έννοια της οδηγίας 2004/39.

34 Οι τίτλοι όμως που αφορά η εξαίρεση της οποίας κάνουν χρήση τα κράτη μέλη πρέπει, λαμβανομένων υπόψη των επιταγών της οδηγίας 94/19, να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 94/19.

- 35 Κατά το άρθρο 1, σημείο 1, της οδηγίας 94/19, ως «κατάθεση» για τους σκοπούς της οδηγίας αυτής νοούνται, αφενός, «το πιστωτικό υπόλοιπο, που προκύπτει από κεφάλαια κατατεθειμένα σε λογαριασμό ή από μεταβατικές καταστάσεις απορρέουσες από συνήθεις τραπεζικές συναλλαγές» και, αφετέρου, «χρέη για τα οποία το εν λόγω πιστωτικό ίδρυμα έχει εκδ[ώ]σει παραστατικούς τίτλους».
- 36 Συνεπώς, από το γράμμα της διατάξεως αυτής προκύπτει ότι η έννοια «κατάθεση» για τους σκοπούς της οδηγίας 94/19 δεν ορίζεται με αναφορά στα γνωρίσματα χρηματοπιστωτικού μέσου κατά την έννοια της οδηγίας 2004/39. Ομοίως, από την εν λόγω διάταξη προκύπτει ότι χαρακτηριστικό του δεύτερου είδους καταθέσεως είναι ότι για αυτήν εκδίδεται μεταβιβάσιμος τίτλος, που καθιστά έτσι δυνατή την κυκλοφορία της ενσωματωμένης απαιτήσεως.
- 37 Η ως άνω διαπίστωση επιβεβαιώνεται από την πρόταση της Επιτροπής για την οδηγία 94/19 [Com(92) 188 τελικό, της 4ης Ιουνίου 1992, ΕΕ C 163, σ. 6], στο άρθρο 1 της οποίας γινόταν ρητή αναφορά στις «πιστώσεις για τις οποίες τα πιστωτικά ιδρύματα έχουν εκδ[ώ]σει μεταβιβάσιμους παραστατικούς τίτλους». Ως προς το σημείο αυτό, επισημαίνεται επίσης ότι το άρθρο 20 της οδηγίας 86/635, στο οποίο παραπέμπει η πρόταση οδηγίας 94/19, διευκρινίζει ότι υποχρεώσεις για τις οποίες υπάρχουν παραστατικοί τίτλοι είναι «τόσο οι ομολογίες όσο και οι υποχρεώσεις για τις οποίες έχει εκδοθεί μεταβιβάσιμος παραστατικός τίτλος, όπως οι βεβαιώσεις κατάθεσης».
- 38 Ως εκ τούτου, οι συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 94/19 και του σημείου 12 του παραρτήματος Ι της ίδιας οδηγίας δεν αντιτίθενται σε εθνική νομοθετική ρύθμιση όπως το άρθρο 3, παράγραφος 4, του νόμου για την εγγύηση των καταθέσεων, που εξαιρεί από την εγγύηση των καταθέσεων τους «πιστωτικούς τίτλους (πιστοποιητικά καταθέσεων) που εκδίδει ο ίδιος ο καλυπτόμενος φορέας», εφόσον αυτοί είναι μεταβιβάσιμοι.
- 39 Στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να εξακριβώσει αν εν προκειμένω το πιστοποιητικό καταθέσεων που κατέχει ο V. Gulianičius έχει αυτό το γνώρισμα.
- 40 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 94/19 και το σημείο 12 του παραρτήματος Ι της ίδιας οδηγίας έχουν την έννοια ότι τα κράτη μέλη δύνανται να εξαιρούν από την εγγύηση που προβλέπει η ως άνω οδηγία τα εκδιδόμενα από πιστωτικό ίδρυμα πιστοποιητικά καταθέσεων, εφόσον αυτά είναι μεταβιβάσιμοι τίτλοι, πράγμα που απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να διαπιστώσει, χωρίς να είναι αναγκαίο να εξακριβώσει ότι τα πιστοποιητικά αυτά έχουν όλα τα γνωρίσματα χρηματοπιστωτικού μέσου κατά την έννοια της οδηγίας 2004/39.

Επί του δεύτερου ερωτήματος

- 41 Με το δεύτερο ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν οι οδηγίες 94/19 και 97/9 έχουν την έννοια ότι επιτρέπεται να μην καλύπτονται από κανένα από τα συστήματα εγγυήσεως που προβλέπουν οι οδηγίες αυτές πιστωτικοί τίτλοι εκδιδόμενοι από πιστωτικό ίδρυμα, ιδίως δε πιστοποιητικά καταθέσεων και ομολογίες.
- 42 Το δεύτερο αυτό ερώτημα προϋποθέτει ότι τα επίμαχα πιστοποιητικά καταθέσεων στην κύρια δίκη εμπίπτουν στην προβλεπόμενη από την οδηγία 94/19 εξαίρεση από το σύστημα εγγυήσεως, την οποία θέσπισε ο Λιθουανός νομοθέτης βάσει του σημείου 12 του παραρτήματος Ι της ίδιας οδηγίας. Εάν αυτό συμβαίνει, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν συνάδει με το δίκαιο της Ένωσης η προβλεπόμενη από εθνική νομοθεσία που, όπως η λιθουανική, μετέφερε από κοινού στην εσωτερική έννομη τάξη τις οδηγίες 94/19 και 97/9 γενική εξαίρεση των πιστοποιητικών αυτών από τα συστήματα εγγυήσεως που προβλέπουν οι δύο αυτές οδηγίες με αποτέλεσμα οι δικαιούχοι τους να μην τυγχάνουν προστασίας.

43. Επισημαίνεται συναφώς ότι, λαμβανομένων υπόψη των ορισμών των εννοιών «κατάθεση» και «τίτλος» στις οδηγίες 94/19 και 97/9 αντιστοίχως, ο ίδιος πιστωτικός τίτλος, όπως προκύπτει από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, ενδέχεται να εμπίπτει τόσο στη μία όσο και στην άλλη έννοια και, κατά συνέπεια, στο πεδίο εφαρμογής και των δύο οδηγιών.
44. Τούτου δοθέντος, επισημαίνεται ότι οι προϋποθέσεις των προβλεπόμενων από τις δύο ως άνω οδηγίες συστημάτων εγγυήσεως διαφέρουν, ιδίως όσον αφορά τις εξαιρέσεις. Ειδικότερα, ενώ το άρθρο 7, παράγραφος 2, και το παράρτημα I της οδηγίας 94/19 προβλέπουν εξαιρέσεις βάσει είτε της κατηγορίας καταθετών είτε του είδους καταθέσεων, το άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 97/9 προβλέπει εξαιρέσεις μόνο βάσει της κατηγορίας επενδυτών.
45. Υπό τις συνθήκες αυτές, μολονότι η επιλογή κράτους μέλους να μεταφέρει στην εσωτερική έννομη τάξη τις οδηγίες 94/19 και 97/9 με την ίδια νομοθετική πράξη δεν αντιβαίνει βεβαίως στο δίκαιο της Ένωσης, εντούτοις, όπως επισημαίνεται στην ένατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 97/9, το καθεστώς που θεσπίζεται με την πράξη αυτή πρέπει να πληροί τις απαιτήσεις αμφοτέρων των οδηγιών.
46. Κατά συνέπεια, στην περίπτωση όπου, όπως στις υποθέσεις των κυρίων δικών, ο εθνικός νομοθέτης έκανε χρήση της δυνατότητας που παρέχει το σημείο 12 του παραρτήματος I της οδηγίας 94/19 και εξαίρεσε το επίμαχο είδος απαιτήσεων από το πεδίο εφαρμογής του συστήματος εγγυήσεως που προβλέπει η οδηγία αυτή, το γεγονός ότι ο νομοθέτης μετέφερε στην εσωτερική έννομη τάξη την εν λόγω οδηγία και την οδηγία 97/9 με την ίδια νομοθετική πράξη δεν μπορεί να συνεπάγεται τον αποκλεισμό του είδους αυτού απαιτήσεων και από το σύστημα προστασίας που προβλέπει η οδηγία 97/9, εάν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 4, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής.
47. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι οι οδηγίες 94/19 και 97/9 έχουν την έννοια ότι, στην περίπτωση όπου απαιτήσεις κατά πιστωτικού ιδρύματος μπορούν να αποτελούν τόσο «κατάθεση» κατά την έννοια της οδηγίας 94/19 όσο και «τίτλο» κατά την έννοια της οδηγίας 97/9, αλλά ο εθνικός νομοθέτης έκανε χρήση της δυνατότητας που προβλέπει το σημείο 12 του παραρτήματος I της οδηγίας 94/19 και εξαίρεσε τις απαιτήσεις αυτές από το σύστημα προστασίας που προβλέπει η τελευταία αυτή οδηγία, η εξαίρεση αυτή δεν μπορεί να συνεπάγεται τον αποκλεισμό των εν λόγω απαιτήσεων και από το σύστημα προστασίας που προβλέπει η οδηγία 97/9, εάν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 4, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής.

Επί του τέταρτου ερωτήματος

48. Με το τέταρτο ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν τα άρθρα 2, παράγραφος 2, και 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 97/9 έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική νομοθετική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στις κύριες δίκες, η οποία εξαρτά την εφαρμογή του συστήματος αποζημιώσεως που προβλέπει η ως άνω οδηγία από την προϋπόθεση ότι το οικείο πιστωτικό ίδρυμα έχει μεταβιβάσει ή χρησιμοποιήσει τα επίμαχα κεφάλαια ή τίτλους χωρίς τη συναίνεση του επενδυτή.
49. Όσον αφορά την προϋπόθεση που θέτει το άρθρο 9, παράγραφος 1, του νόμου για την εγγύηση των καταθέσεων, από την ερμηνεία της οδηγίας 97/9 προκύπτει ότι, προκειμένου να καλυφθούν από την εγγύηση που προβλέπει η οδηγία αυτή, οι απαιτήσεις των επενδυτών πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις που θεσπίζει το άρθρο 2, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής. Επιπλέον, το παράρτημα I της εν λόγω οδηγίας περιλαμβάνει κατάλογο των επενδυτών οι οποίοι, σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 2, της ίδιας οδηγίας, μπορούν είτε να έχουν μειωμένη κάλυψη από το σύστημα είτε να μην καλύπτονται καθόλου.

- 50 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει όμως ότι οι δικαιούχοι ομολογιών που έχουν εκδοθεί από πιστωτικό ίδρυμα μπορούν να τύχουν της εγγυήσεως που προβλέπει η οδηγία 97/9 μόνον εφόσον πληρούνται η κατά το άρθρο 9, παράγραφος 1, του νόμου για την εγγύηση των καταθέσεων προϋπόθεση της ελλείψεως συναινέσεως.
- 51 Επισημαίνεται συναφώς ότι η οδηγία 97/9 ουδόλως επιβάλλει τέτοια προϋπόθεση για την εφαρμογή υπέρ των επενδυτών του συστήματος προστασίας που η ίδια προβλέπει. Εξάλλου, οι επενδυτές που είναι δικαιούχοι τέτοιων τίτλων, όπως ο V. V. Nemanīūnas σε μία από τις διαφορές των κυρίων δικών, δεν περιλαμβάνονται σε εκείνους οι οποίοι μπορούν να εξαιρεθούν από το ως άνω σύστημα δυνάμει του παραρτήματος I της οδηγίας 97/9.
- 52 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, στο τέταρτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 2, παράγραφος 2, και 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 97/9 έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική νομοθετική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στις κύριες δίκες, η οποία εξαρτά την εφαρμογή του συστήματος αποζημιώσεως που προβλέπει η ως άνω οδηγία από την προϋπόθεση ότι το οικείο πιστωτικό ίδρυμα έχει μεταβιβάσει ή χρησιμοποιήσει τα επίμαχα κεφάλαια ή τίτλους χωρίς τη συναίνεση του επενδυτή.

Επί του τρίτου ερωτήματος

- 53 Με το τρίτο ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν οι οδηγίες 94/19 και 97/9 έχουν την έννοια ότι το εν λόγω δικαστήριο υποχρεούται να μην εφαρμόσει εθνική νομοθετική ρύθμιση η οποία εξαιρεί παρανόμως τους δικαιούχους ορισμένων πιστωτικών τίτλων από τα συστήματα εγγυήσεως που θεσπίζουν οι οδηγίες αυτές, ιδίως καθόσον η νομοθετική αυτή ρύθμιση εξαρτά την εφαρμογή του συστήματος αποζημιώσεως των επενδυτών από την προϋπόθεση ότι το οικείο πιστωτικό ίδρυμα έχει μεταβιβάσει ή χρησιμοποιήσει τα επίμαχα κεφάλαια ή τίτλους χωρίς τη συναίνεση του επενδυτή.
- 54 Καθόσον, όπως διαπιστώθηκε στη σκέψη 40 της παρούσας αποφάσεως, ο Λιθουανός νομοθέτης θεμιτώς θέσπισε την εξαίρεση από την προβλεπόμενη στην οδηγία 94/19 εγγύηση όσον αφορά τα μεταβιβάσιμα πιστοποιητικά καταθέσεων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το τρίτο ερώτημα αφορά μόνο την οδηγία 97/9.
- 55 Όπως προκύπτει από τη σκέψη 52 της παρούσας αποφάσεως, εθνική νομοθετική ρύθμιση, όπως η επίμαχη, η οποία εξαρτά την εφαρμογή του συστήματος αποζημιώσεως των επενδυτών από την προϋπόθεση ότι το οικείο πιστωτικό ίδρυμα έχει μεταβιβάσει ή χρησιμοποιήσει τα επίμαχα κεφάλαια ή τίτλους χωρίς τη συναίνεση του επενδυτή πρέπει να θεωρείται ασύμβατη με τα άρθρα 2, παράγραφος 2, και 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 97/9.
- 56 Συναφώς, κατά πάγια νομολογία, κατά την εφαρμογή του εθνικού δικαίου, το εθνικό δικαστήριο που καλείται να το ερμηνεύσει οφείλει να πράξει τούτο στο μέτρο του δυνατού, υπό το πρίσμα του γράμματος και του σκοπού της οδηγίας, ώστε να επιτευχθεί το αποτέλεσμα που αυτή επιδιώκει, συμμορφούμενο έτσι προς το άρθρο 288, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ (απόφαση Marleasing, C-106/89, EU:C:1990:395, σκέψη 8).
- 57 Εάν η σύμφωνη αυτή ερμηνεία δεν είναι δυνατή, επισημαίνεται ότι, σε κάθε περίπτωση κατά την οποία οι διατάξεις οδηγίας είναι από απόψεως του περιεχομένου τους απαλλαγμένες αιρέσεων και αρκούντως ακριβείς, οι ιδιώτες μπορούν να τις επικαλούνται έναντι του κράτους μέλους ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων είτε σε περίπτωση κατά την οποία το κράτος μέλος αυτό παρέλειψε να τις μεταφέρει εμπροθέσμως στην εσωτερική έννομη τάξη είτε σε περίπτωση κατά την οποία τις μετέφερε στην εσωτερική έννομη τάξη πλημμελώς (απόφαση Domínguez, C-282/10, EU:C:2012:33, σκέψη 33).

- 58 Εν προκειμένω, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 86 των προτάσεων του, η οδηγία 97/9 είναι, όσον αφορά την οριοθέτηση των περιπτώσεων που εμπίπτουν στην προστασία της, αρκούντως σαφής, ακριβής και απαλλαγμένη αιρέσεων ώστε οι ιδιώτες να μπορούν να την επικαλούνται άμεσα.
- 59 Υπενθυμίζεται εξάλλου ότι μεταξύ των φορέων κατά των οποίων χωρεί επίκληση των διατάξεων οδηγίας των δυνάμενων να έχουν άμεσο αποτέλεσμα καταλέγεται και φορέας στον οποίο, ανεξαρτήτως της νομικής μορφής του, έχει ανατεθεί δυνάμει πράξεως της δημοσίας αρχής η παροχή υπηρεσίας δημοσίου συμφέροντος υπό την εποπτεία της αρχής αυτής και ο οποίος έχει, προς τούτο, εξαιρετικές εξουσίες σε σχέση με τους εφαρμοστέους στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών κανόνες (απόφαση *Dominguez*, C-282/10, EU:C:2012:33, σκέψη 39). Εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει αν πληροί τις προϋποθέσεις αυτές η IID, η οποία δεν αμφισβητείται ότι έχει ως αποστολή την προστασία των καταθέσεων και επενδύσεων έναντι των επενδυτών σε περίπτωση αφερεγγυότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων.
- 60 Εάν αυτό συμβαίνει, δεδομένου ότι η οδηγία 97/9 πληροί, όσον αφορά την οριοθέτηση των περιπτώσεων που εμπίπτουν στην προστασία της, τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για να έχει άμεσο αποτέλεσμα, το εθνικό δικαστήριο οφείλει να μην εφαρμόσει οποιαδήποτε αντίθετη εθνική διάταξη και, κατά συνέπεια, να μην εφαρμόσει την προϋπόθεση της χρησιμοποίησης των κεφαλαίων χωρίς τη συναίνεση του επενδυτή κατά τον καθορισμό των ειδών επενδύσεων που εμπίπτουν στο προβλεπόμενο από την οδηγία αυτή σύστημα προστασίας.
- 61 Ως εκ τούτου, στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η οδηγία 97/9 έχει την έννοια ότι το αιτούν δικαστήριο, εφόσον κρίνει ότι στις διαφορές των κυρίων δικών η επίκληση της οδηγίας αυτής γίνεται έναντι φορέα ο οποίος πληροί τις προϋποθέσεις ώστε να χωρεί κατά αυτού η επίκληση διατάξεων της εν λόγω οδηγίας, οφείλει να μην εφαρμόσει εθνική διάταξη, όπως η επίμαχη στις κύριες δίκες, η οποία εξαρτά την εφαρμογή του συστήματος αποζημιώσεως των επενδυτών που προβλέπει η ίδια ως άνω οδηγία από την προϋπόθεση ότι το οικείο πιστωτικό ίδρυμα έχει μεταβιβάσει ή χρησιμοποιήσει τα επίμαχα κεφάλαια ή τίτλους χωρίς τη συναίνεση του επενδυτή.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 62 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σε αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 94/19/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 1994, περί των συστημάτων εγγυήσεως των καταθέσεων, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2009/14/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2009, και το σημείο 12 του παραρτήματος I της ίδιας οδηγίας έχουν την έννοια ότι τα κράτη μέλη δύνανται να εξαιρούν από την εγγύηση που προβλέπει η ως άνω οδηγία τα εκδιδόμενα από πιστωτικό ίδρυμα πιστοποιητικά καταθέσεων, εφόσον αυτά είναι μεταβιβάσιμοι τίτλοι, πράγμα που απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να διαπιστώσει, χωρίς να είναι αναγκαίο να εξακριβώσει ότι τα πιστοποιητικά αυτά έχουν όλα τα γνωρίσματα χρηματοπιστωτικού μέσου κατά την έννοια της οδηγίας 2004/39/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων, για την τροποποίηση των οδηγιών 85/611/ΕΟΚ και 93/6/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 2000/12/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και για την κατάργηση της οδηγίας 93/22/ΕΟΚ του Συμβουλίου.

- 2) Η οδηγία 94/19, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2009/14, και η οδηγία 97/9/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Μαρτίου 1997, σχετικά με τα συστήματα αποζημίωσης των επενδυτών, έχουν την έννοια ότι, στην περίπτωση όπου απαιτήσεις κατά πιστωτικού ιδρύματος μπορούν να αποτελούν τόσο «κατάθεση» κατά την έννοια της οδηγίας 94/19 όσο και «τίτλο» κατά την έννοια της οδηγίας 97/9, αλλά ο εθνικός νομοθέτης έκανε χρήση της δυνατότητας που προβλέπει το σημείο 12 του παραρτήματος Ι της οδηγίας 94/19 και εξαίρεσε τις απαιτήσεις αυτές από το σύστημα προστασίας που προβλέπει η τελευταία αυτή οδηγία, η εξαίρεση αυτή δεν μπορεί να συνεπάγεται τον αποκλεισμό των εν λόγω απαιτήσεων και από το σύστημα προστασίας που προβλέπει η οδηγία 97/9, εάν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 4, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής.
- 3) Τα άρθρα 2, παράγραφος 2, και 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 97/9 έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική νομοθετική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στις κύριες δίκες, η οποία εξαρτά την εφαρμογή του συστήματος αποζημιώσεως που προβλέπει η ως άνω οδηγία από την προϋπόθεση ότι το οικείο πιστωτικό ίδρυμα έχει μεταβιβάσει ή χρησιμοποιήσει τα επίμαχα κεφάλαια ή τίτλους χωρίς τη συναίνεση του επενδυτή.
- 4) Η οδηγία 97/9 έχει την έννοια ότι το αιτούν δικαστήριο, εφόσον κρίνει ότι στις διαφορές των κυρίων δικών η επίκληση της οδηγίας αυτής γίνεται έναντι φορέα ο οποίος πληροί τις προϋποθέσεις ώστε να χωρεί κατά αυτού η επίκληση διατάξεων της εν λόγω οδηγίας, οφείλει να μην εφαρμόσει εθνική διάταξη, όπως η επίμαχη στις κύριες δίκες, η οποία εξαρτά την εφαρμογή του συστήματος αποζημιώσεως των επενδυτών που προβλέπει η ίδια ως άνω οδηγία από την προϋπόθεση ότι το οικείο πιστωτικό ίδρυμα έχει μεταβιβάσει ή χρησιμοποιήσει τα επίμαχα κεφάλαια ή τίτλους χωρίς τη συναίνεση του επενδυτή.

(υπογραφές)